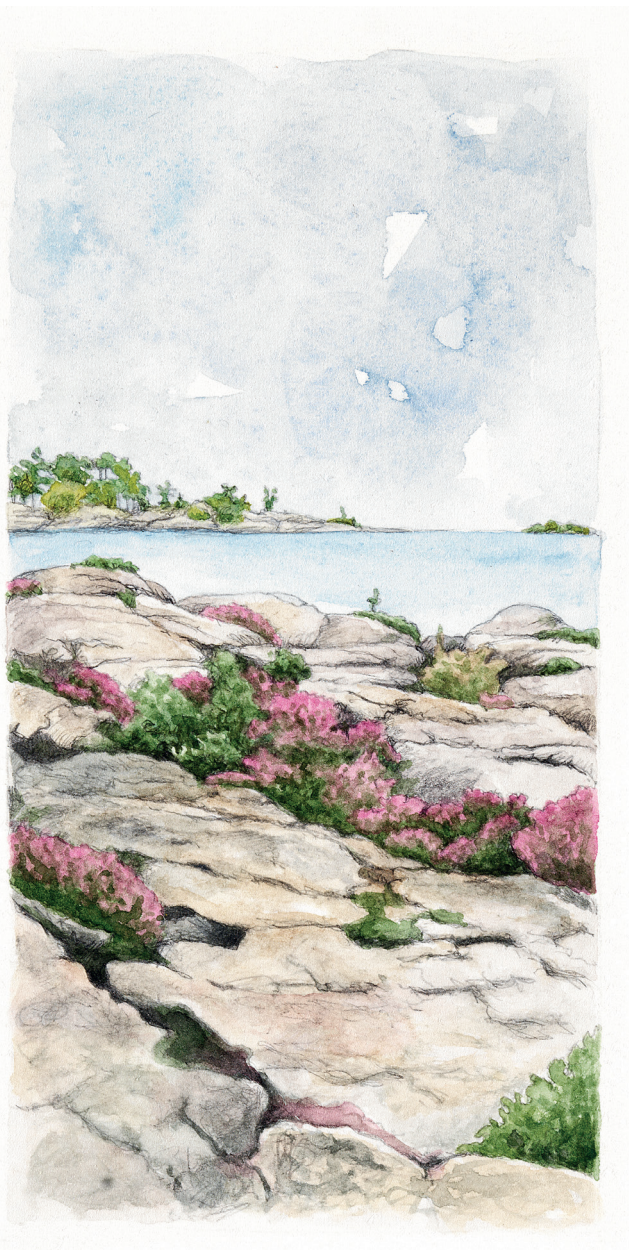

Yttre Bodane

Välkommen till Yttre Bodane

Naturreseptatet utgörs av en kraftigt småkuperad del av Vänerkusten där en mängd bergsryggar och bergknallar avbryts av mindre myrar och kärr i dalstråk och sänkor. I de södra delarna skjuter landskapet ut i Vänern för att splittras upp i en örik skärgård. Berggrunden består till största delen av grov rödaktig kroppefjällsgnejs som oftast är tydligt skiffrig. Naturen är typisk för Vänerns nordvästra skärgård med kala eller tallskogsbevuxna hållmarker samt låga slipade hållar och skär omväxlande med höga branta klippstränder. Det finns också klapperstränder. Spänger och broar på de närmare tolv kilometer långa vandringslederna gör det möjligt att till fots ta sig långt ut i skärgården. Vissa åtgärder för tillgänglighet är gjorda, i form av en hårdgjord stig och en breddad spång vid Jövik. Denna led är orangemarkerad på folderkartan.

Vildmarkskaraktär

Om man utgår från parkeringen i reservatet känns Vänern rätt långt bort. Stigen leder genom barrskog och hållmarker med mycket tall där det också växer blåbär, lingon, kråkbär och ljung. Gräset kruståtel, med gulbruna, nästan rödaktiga vippor, breder bitvis ut sig på de torrare markerna. Större stenblock, klippbranter som ser ut att stötts av grova trädstammar, det gråaggiga lavtäcket och stigens nakna slingrande trädrötter förstärker känslan av orörd vildmark.

Islandslav
Cetraria islandica

Tuschlav
Lasallia pustulata

En rik lavflora

I reservatet växer inte mindre än 113 olika arter av lavar. Flera av dessa är intressanta och sällsynta och exempelvis de nordliga arterna islandslav, tagellav och snölav, växer här. Den vanligaste laven i området är dock tuschlav som är lätt att skilja från andra lavar på ovensidans blåsliska bildningar. Namnet anger att den använts för framställning av tusch och den har också nyttjats vid växtfärgning. Den rika lavfloran tros bero på det speciella klimat som orsakas av närheten till Vänern, som hyser Europas största sötvattensskärgård.

Skogens och strändernas flora

Den uppmärksamme kan bland gräs och nerfallna barr få syn på tallörtens halmgula köttiga stängel. Tallörten saknar klorofyll. Den får sin näring genom att den bildar mykorrhiza med en svamp som i sin tur bildar mykorrhiza med ett träd. På fuktigare partier växer skvatram med vita starkt doftande blomflockar och vintergröna glänsande mörkgröna blad som har inrullade kanter. I bergspringor kan man finna den lilla dekorativa ormbunken svartbräken. När planslipade hållar och

Tallört
Monotropa hypopitys

vassbälten så småningom vittnar om närheten till Vänerns vatten blir florán en helt annan. Under sommaren lyser fackelblomstrets och strandlysingens blommor purpuröda och gula på strandängar och i klippskrevor. Den senare kallades tidigare videört. På de mer artrika lerständerna kan man finna dyveronika med ljusblå, bleklila eller vita blåstrimmiga kronor, sumpförgätmigej vars bladrosett är vissen vid blomningen och honungsdoftande vattenmåra. Strandranunkel och gåsört har båda gula blommor och ett krypande växtsätt medan kärrsiljan lyfter upp sina vita blomflockar på styva fårade stjälkar. På de öppna vattenytorna bland vass, säv och olika starrarter glänser kronbladen hos vit och gul näckros och högre upp bland vippor och strån kan man upptäcka sjöranunkelns smörgula blomma på sin upp till en och en halv meter höga stjälk. På dyiga ställen i strandkanten växer här och där en av landets ”köttätande” växter. Sileshår fångar med hjälp av bladens klibbiga glandelhår insekter som den sedan ”smälter”. Bladen sitter på långa skaft i rosetter och de vita blommorna öppnar sig bara i solsken. Den äggrunda kapselns små frön sprids med hjälp av vinden. Kärrspiran är en halvparasit och lever som sådan delvis på andra växter. Den har mörkt rosenöda blommor, vackert flikiga blad och den trivs på våt torvmark.

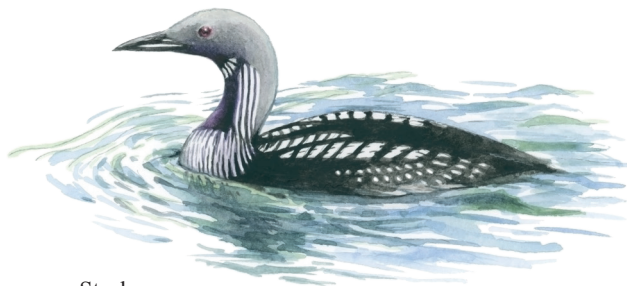
Fackelblomster
Lythrum salicaria

Rundsilleshår
Drosera rotundifolia

Häckande och sträckande fågel

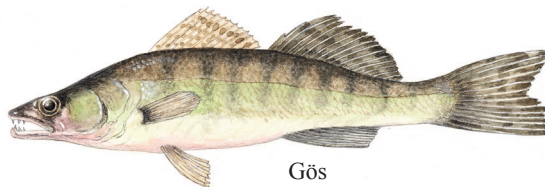
Under vår och sommar jagar fiskgjusen högt över de grunda vikarna. Den ryttlar med tunga vingslag och dyker brant i vattnet efter fisk. Till de häckande fåglarna hör också storlom, skäggdopping med dekorativa huvudplymer, knipa och storskrake. Den stora havstruten och andra måsfåglar häckar i ytterskärgården medan vattenrall, sothöna, enkelbeckasin, rörsångare och sävsparv är knutna till de grunda vassvikarna och igenväxta våtmarkerna.

Storlom
Gavia arctica

I tallskogen finner arter som tofsmes, talltita och andra mesar, spillkråka och större hackspett en lämplig biotop för sina häckningar. Under våren kan man få höra orrarnas bubblande spel och ett kraftigt vingdunder annonserar kanske att man råkat stöta upp en tjäder.

Yttre Bodane med öar och skär utgör en ledlinje för flyttande fågel och området är därför en intressant höststräcklokal. För att skydda fågellivet råder det tillträdesförbud på vissa holmar och skär under tiden 1 april till och med 31 juli.

Gös
Sander lucioperca

Fiskgjuse
Pandion haliaetus

Skogens konung och andra djur

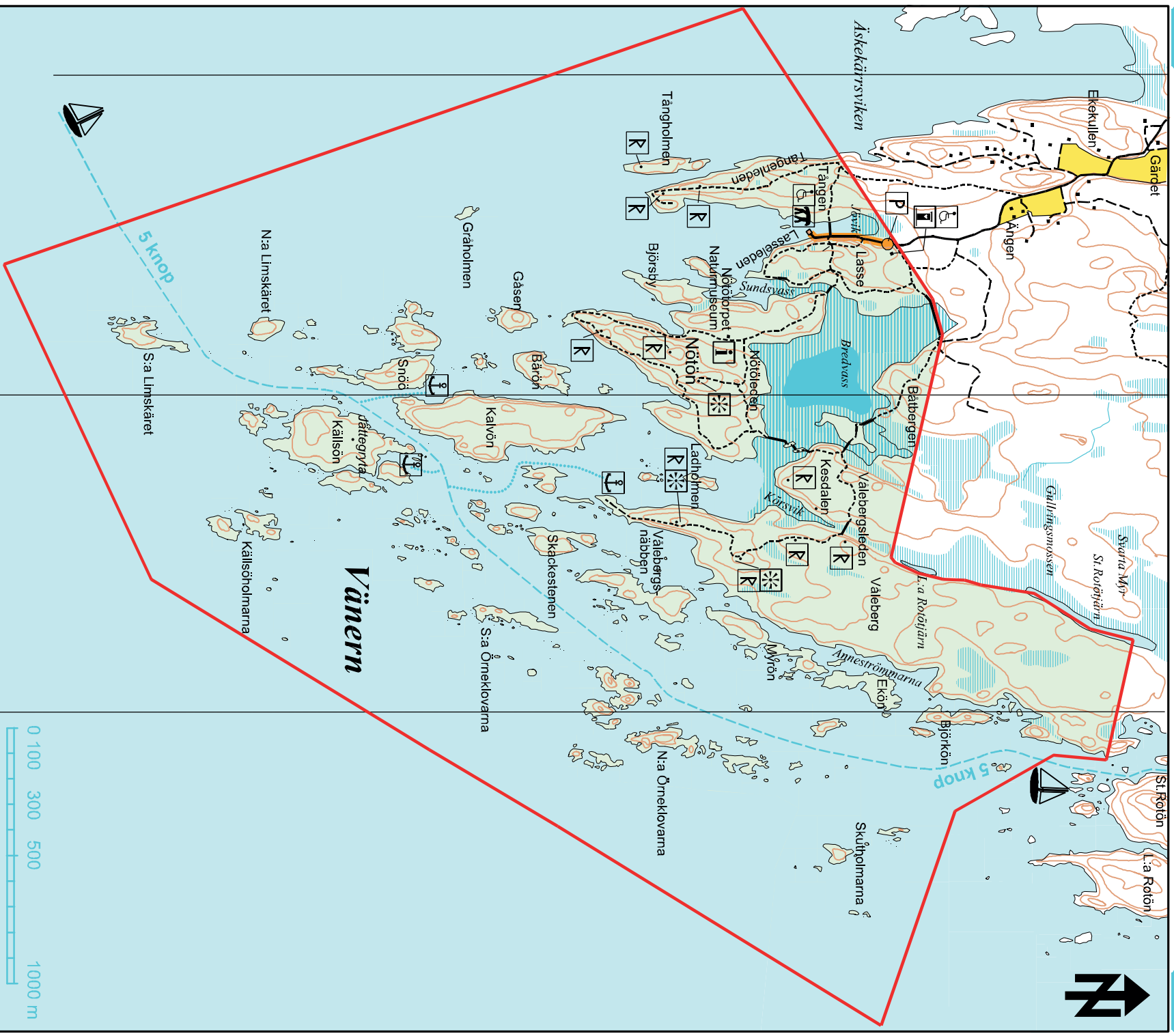
Rådjuret, vårt allra minsta hjortdjur och älgen, det i särklass största, söker sig gärna till reservatet. Det senare betar med förkärlek av näckrosens rötter. Lyckas man inte få syn på djuren hittar man kanske ändå deras spillning som ligger lite varstans i skog och mark. På hållarna kan man se huggorm sola sig medan den vanliga paddan håller till i fuktigare miljöer. Gädda, gös, abborre och vänerlax hör till de fiskar som finns i Vänern.

Orre
Tetrao tetrix

Yttre Bodane Naturreservat

Naturreservatsinformation

Max. hastighet inom naturreservatet 5 knop
www.vastkuststiftelsen.se

© Västskuststiftelsen

Reviderad 2017

Godkänd LMV 970101

- Naturreservatsgräns
- Hårdgjord stig
- Vandringsleder
- Spänger
- Farled
- Annan farled
- Vassvik

- Ankringsplats
- Formhinne
- Tillgänglighetsanpassad
- Isättningsplats kanot
- Naturmuseum
- Parkering
- Toalett
- Utsiktspunkt

I området kan man också få syn på många insekter och andra småkryp. Trollsländor, exempelvis den mycket vanliga fyrfläckiga trollsländan, och flicksländor flyger med prasslande vingar över marker och vattenytor och i skogen bygger stackmyror sina imponerande myrstackar. Dessa byggs framför allt av barr men också strån och pinnar som arbetarna släpar hem. Stackarna kan bli meterhöga och ett myrsamhälle kan bestå av hundratusentals individer.

Den oansenliga blygrå lavspinnaren flyger helst på natten men skräms lätt upp ur vegetationen också på dagen. Den stora vackra makaonfjärilen har ett exotiskt utseende. Den lägger sina ägg på kärrsiljans blad där larverna sedan lever och utvecklas. Den helt lilla larven liknar mest en fågellort men allteftersom den växer och ömsar hud får den så småningom en ljusgrön färg med rödfläckiga svarta tvärband. Exempel på andra fjärilsarter är pärlmorfjärilar, blåvingar och gräsfjärilar.

Makaon, *Papilio machaon*, på kärrsilja. Vuxen fjäril och larv som ömsar hud.

Kulturhistoria

De tretton gravrösen som ligger på uddarna och några av öarna i området tros vara från bronsåldern för 2 500 till 3 500 år sedan. Men människorna hade troligen redan tidigare strövat längs Vänerns stränder och livnärt sig på jakt och fiske, kanske redan i samband med att landhöjningen förvandlade Vänern till en insjö.

Mitt på Nötön, områdets största ö, ligger den delvis överväxta grunden till Nötötorpet som var bebott in på 1920-talet. Till fiskartorpet flyttade Petter Andersson och hans familj år 1848 för att livnära sig av fiske och ett litet jordbruk. I samma glänta som torpet låg finns nu ett utemuseum som berättar om naturreservatets natur och kulturhistoria.

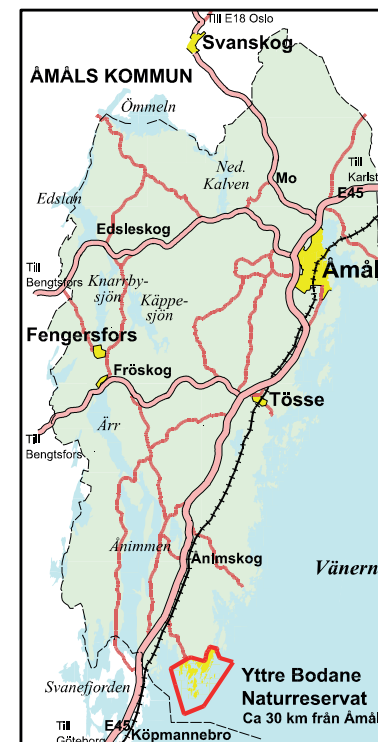
På Nötön skvallrar några mindre gropar i marken om att här tidigare funnits en samfällid lertäkt som var känd för sin vita lera. Denna användes av ortsbefolkningen vid vitkalkning av bland annat grundstenar.

Sjöliv

Med båt kan du uppleva skärgården genom att följa båtleden. På några platser finns möjlighet att stanna till och ankra upp. Området är också omtyckt av kajakpaddlare och vid Jövik är det enkelt att sjösätta kajaken.

Makaon. PUPPA, ägg och liten larv.

Läge

Naturreservatet ligger 27 kilometer söder om Åmål, hänvisning från riksväg 45, och cirka 7 kilometer nordost om Köpmannebro. Från riksväg 45 leder småvägar till parkeringsplatsen varifrån de olika vandringslederna utgår.

Text: Ulla Åshede
Illustrationer: Kerstin Hagstrand-Velicu och
Agnes Danielsson (orre, storlom, fiskgjuse)
2017